

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE
M. A. (PARANGAT) SOCIAL SCIENCES (HISTORY)
EXAMINATION: DECEMBER – 2025
FIRST SEMESTER

Subject: Study of Ideas and Institutions in Ancient India (HISMJC-101)

Date: 18/12/2025

Total marks: 60

Time: 10.00 am to 12.30 pm

Instructions: 1) Attempt all Questions as per the Instructions.
2) Figures to the right indicate full marks.
3) Answer should be precise and to the point.

- Q. 1) Answer any TWO of the following questions in 500 words. (2X15 marks) (30)**
1) Explain the examples the various types of Sources of Ancient India.
2) Critically evaluate Kautilya's Arthashastra as a source for understanding the nature of state mechanism in Ancient India.
3) Explain the Buddhism and its principles.
- Q. 2) Answer any TWO of the following questions in 300 words. (2X10 marks) (20)**
1) Take a review of the religious ideas of Indian society from Early Vedic to Later Vedic stage.
2) Elaborate the nature of socio-economic Ideas & Institutions in South India as reflected in the Sangam Literature.
3) Explain the varnashrama Dharma.
- Q. 3) Answer any TWO of the following questions in 100 words. (2X5 marks) (10)**
a) Explain the position of Women in Ancient India
b) Write a descriptive note on Satavahana
c) Explain the Jainism and its principles

मराठी रूपांतर

सूचना : १) दिलेल्या सूचनेनुसार सर्व प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
२) उजवीकडील तकल्यातील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.
३) उत्तरे अचूक आणि मुद्देसुद असावे.

- प्र. १) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे ५०० शब्दांमध्ये लिहा. (२ X १५) (३०)**
१) प्राचीन भारतात इतिहासलेखनासाठी वापरल्या जाणाऱ्या विविध ऐतिहासिक साधनांचे प्रकार सोदाहरण स्पष्ट करा.
२) प्राचीन भारतातील राज्यव्यवस्थेचे स्वरूप समजून घेण्यासाठी कौटिल्याच्या अर्थशास्त्राचा ऐतिहासिक साधन म्हणून कितपत उपयोग होतो याचे टीकात्मक परीक्षण करा.
३) बौद्धधर्म म्हणजे काय? बौद्धधर्माची तत्त्वे लिहा.
- प्र. २) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे ३०० शब्दात लिहा. (२ X १०) (२०)**
१) भारतीय समाजातील प्रारंभिक वैदिक कालखंडापासून उत्तर वैदिक कालखंडापर्यंतच्या धर्मसंकल्पनांचा आढावा घ्या.
२) संगम साहित्यामध्ये प्रतिबिंबित झालेल्या दक्षिण भारतातील सामाजिक संस्था आणि संकल्पनांचे स्वरूप विशद करा.
३) वर्णाश्रम धर्माबद्दल माहिती लिहा.
- प्र. ३) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे १०० शब्दात लिहा. (२ द ०५) (१०)**
अ) प्राचीन भारतातील स्त्रियांचे स्थान स्पष्ट करा.
ब) सातवाहन साम्राज्याबद्दल माहिती लिहा.
क) जैनधर्म स्पष्ट करून त्याचे तत्त्व लिहा.